Sancti iohãnis chrisostomi libell⁹ cuius est titul⁹ Nemině ledi nisi a semet ipso. Prefatio.

Scio q̄ crassiori⁹ quibuscũq̄ et p̄ntis vite illecebris īhiātibus atq̄ ijs qui per oīa terre adherēt ⁊ voluptati ꝓprie libidīq̄ deseruiũt, nec spiritalē sēsũ capere queunt nouus videat̄ hic sermo nr̄ ac mirus. Et irridebũt nos fortasse: q̄ ī ipsa stati tituli fronte incepta satis et que nulli videāt̄ verissimilia proponamus. Sed non ob hoc nos a ꝓposito cessabimus. Quin imo eoipso ad consignanda ⁊ oīmodo comprobāda que promisimus perurgebimur. Si tamen paululũ nobis in principijs pacientie tribuant, ij quibus absurda videntur esse que loquimur, nec in exordijs obturbēt dicētem sed finē proposite orōnis expectent. Scio enim quia post hoc nobiscũ stabũt. notātes semetipsos prioris erroris. et (vt dr̄) palinodiam canēt. ac veniā postulabũt: pro eo q̄ minus rectam nũc vsq̄ rerũ tenuere sn̄iam, Insuper et gratiā nobis habebunt. sicut egri quiq̄ medicis recuperata sanitate. Nolo igr̄ mihi ingeras opinionē nũc illam q̄ apō te hacten⁹ īueterata permansit Sz expe-

.A.

ta paululū orōis huius nr̄e luctamen. ⁊ tūc scio: q᷑ rectā ꝓposito negocio sniā dabis. Ubi spinosis opīonibꝫ que apȯ te sūt rōnū que a nobis dabūtur false relecatis rectū iudicādi tramitē poteris ītueri. Qm̄qdē ⁊ iudices sciū huius negocio rūqꝫ coim: etiam si vehementer viderint eū q̄ pximas negocij partes ꝓsequitur perorātē: ⁊ largissimis dicēdi fōtibus inūdantē: expectāt tn̄ etiam respōdentes ad hāc prosecutionē. ⁊ audiūt cum paciētia. nec prima allegatōe mouētur ad sententiā proferendā. etiam si iustissima videantur eē q̄ dicta sūt. seruatur cnī etiam apȯ audiētiam eorū scȯs quoqꝫ integer dicēdi locus Qñquidē hec est iudicū discipliā prius exvtraqꝫ pte cām diligēter cognoscere. et ita sniam promulgare.

Scōm vulgarē quorūd opīonē cōfusa sūt oīa. nec quitq᷑ recti iustiqꝫ īter homines seruatur.

Situr quia et nobis in pn̄ti negocio prima oratoris pars prosecuta est: īueterata apȯ plurimos ⁊ radicata multi temporis opinio: que per oēm pene orbem terre perorat et astruit: confusa esse omnia. nec aliquid recti iustiqꝫ seruari inter homines posse. Quotidie eni videmus ledi q᷑ plurimos ⁊ affligi ⁊ opprimi / cū omni iniuria. humiles ⁊ īfimos a potentibꝫ et fortibꝫ: paupiores a ditioribꝫ inuadi. Et sicut nō est possibile nume=

rare fluctus maris: ita nec ij q̇ affligūtur ⁊ iniuri
am paciūtur possūt nūero cōphendi. Quibus ne
q̧ leges ulle subueniunt: neq̧ iudicū metus: neq̧
vlla vis alia morbū hūc potest a pnicie cohibere.
Quinimo ⁊ augēt p dies singl'os. fletus et gemit⁹
malorū sēp increscit. Ipsi eni iudices q̇ ad hec re
primēda constituti sūt: grauiores tēpestates ⁊ pni
ciciores suscitāt morbos. Et intātum labes mali
huius augeẗ: vt nōnulli ifelices ⁊ stulti i id insani
e ꝓruperit: vt etiā diuinā ꝓ ijs ꝓuidēciā culpent
Uidentes eū q̇dā q̇ honestū ⁊ placidū vite ꝓposi
tū gerit: interdū trahi ad iudicia. vinciri. pturba=
ri ac pati extrema oīa. Proteruū vero et iprobū
⁊ pessimi ꝓpositi viꝝ augeri diuicijs/potētia. ho
norib⁹ cumulari. terribilē oīb₃ fieri. et inumeris
modis excruciare et affligere/ac pedibus (vt ita
dicā) cōterere bonos ⁊ honestos viros. Hec autē
iniq̄ atq̧ iiusta iequalitas nō solū in vrbibus/sed
et i agris: et nō solū in terra/s₃ ⁊ in mari cōmitti̇
et exercetur.

Proponitur neminē posse le
di ab alio. s₃ a semetipso. q̇d
sit ledi. ⁊ a quo ledi q̇s pōt.

Um ergo hmōi apō plurimorū mētes fera
tur opinio orōe vetuste persuasiōis asserta
necessario cōtra hec hic nr̄ nūc itroducit̄ sermo/
agones habiturus: quatin⁹ false hui⁹ opinionis

q̃uis antiquas deijciat et subruat sedes. Licet i-
gitur (vt supius diximus) nouū q̄d asserim⁹ vide-
at̃ ac mirū: hoc tñ pollicemur: q̄ volētib; his que
dicūtur diligenter intēdere: vera hec nr̃a ꝛ vtilis
videatur assertio. Hoc igit̃ ē q̄d hic sermo noster
pollicetur ostēdere. Sȝ queso vos nullus p̄mo
turbetur auditu. Neminē posse ledi ab alio, nisi a
semetipso. Verū (vt planioꝛ sermonis huius in-
telligentia et apercioꝛ detur) Prio discuciamus
q̇d ē hoc ipsū ledi, ꝛ erga quā materiā quā ve sub
stāciā ledi cōtingat vnūquēq;. Sȝ h̃ ita demū luci
dius fiet: si p̄i⁹ q̄ sit ĩ hoīe virtus ꝛ vbi sit requira
m⁹. Tūc ei veri⁹ apparebit: Vñ ꝛ quomō ei acci-
dat ledi. et ĩ quo videat̃ ledi. nec tñ ledat̃. idq; exē
plis adhibitis clarius demōstrabim⁹. Oē q̄d ē in
reb⁹ hȝ aliq̇d vñ coꝛrūpi possit ac ledi. verbi gr̃a
ferrū erugo ledit. lanā tinea. greges ouiū lupus
vinū aceti p̄mutatio. dulcedinem mellis amaritu
do coꝛrūpit. rubigo segeti nocet. grando vineam
ledit. virgulta ac diuersa plātaria locuste ac bꝛu-
ci exercitus vastat, ꝛ sigĺis q̇busq; coꝛpoꝛib⁹ (ne
enumerādo oīa lōgius p̄ducatur oꝛō) varie mor
boꝛum species inferunt coꝛruptelam.

Animi virtutē nullo alio q̄ nobis-
metipsis ledi. q̄ nec paupertas, nec
dāna, nec moꝛs virtuti nocent.

icut ig̃ vnū q̄dq; eoꝝ hȝ quo noceri possit

et status eius icolumitasq corrupi/ requiramus nuc quid illo sit quo virtus quoq ai ledat ac vicietur huani. Alij qda alia opinat. Oportet eni z ia falsas opioes adduce i mediu. cofutatisq eis/ vt seueritas beat edoce z onde euideter. q noce nobis vera noxa neo ali9 pot/ nisi nosmetipi. alij igr putat: q noceat hoi pauptas. alij caluniea mors i his. ee cuctas hoiz miserias deflet/ mltaq miseratoe dignos dicut eos q in his positi vidtt. ac lacriabilit qrut. dicetes adiuice. qd mali ppessus e ille. subito direpta e ei vniuersa sba. Et ali9 rursu de alio. ille egrotat grauissia egritudine. z desperat a medicis. Ali9 q i vinclis hetur deflet. Alius eos qui patria caret. et i exilia p pulsi sut. Alius eos q in seruitute ex libertate redigut. Alius eos q ab hostibus depdati atq i captiuitate ducti. Ali9 eos q naufragio direpti sut. vel icedio coflagrarut. vel ruinis oppssi sut. Isti oes plagutur luget z flet ab hoibz. Ii vero q male agut z neqt viuut/ a nullo peit9 flet. Sz (qd e ifelici9) freqt isti laudat ab hoibz/ z bti dicut. qd certe toci9 mali ca e. Age ia nuc (si tn vt ab iitio depcati sumus: neo obturbet dicete) ondamus: qm nichil horu que supra dixim9 nocere prudeti viro potest. nec corrupere ai virtute. Quid enim (dic mihi) ei qui facltates caluniatoribz vel latronibz obsessus amiserit: hmoi dana leserut animi virtutem?

Que ē animi virtus ex singl'arū rerū cōparatōe: ⁊ p Job. Adā. Apl'os. Lazarum. Joseph. Abel. probat

ed(si videt)prius describam⁹ (vt ꝓposuim⁹ q̄ sit aīvirtus. atꝙ(vt euidēci⁹ possit agnosci) ꝯiecturā ⁊ silitudinē ex corporeis substācijs capiam⁹. vbigr̄a Equi q̄ sit virt⁹, nūq̄d videbitur ī argēteis frenis, pulchrisꝙ tapetibꝫ, ac sericcis phileris gēmatis iubaꝙ aureis ī texta funicl'is, eq̄ virt⁹ ⁊ magnificētia iudicari: an ī velocitate curs⁹ ⁊ fortitudīe pedum gressusꝙ cautella ac pectoris firmitate cūctis qꝫ q̄ āt cōficiēdo itineri apta ducūt, āt p̄lijs pagēdis. vt vel interit⁹ hostē petat. vel ī aduersis ꝓpriū possit exicio liberare sessorē. Nōe certū est ī his poci⁹ eq̄ v̄tutē q̄ ī illis de q̄b⁹ supradictū ē declarari: Quid aūt ⁊ reliq̄ꝝ aīaliū: nōe ī eo oīs ꝓbitas hēbit: sive l ferre onera fortit vl' robusta possūt moue carpenta. Nūq̄d volēs ꝓbare aīal: ad ea respicit q̄ ei supposita viderit: an(vt dixim⁹)si mēbr(, si pedibꝫ, si vngulis validū sit īspiciet: Et iterū. si vineā ꝓbare volum⁹ nūq̄d ad h̄ aspicim⁹: si latos hēat pāpinos āt flagella diffusa: an illō magis aspicim⁹: si densior ei fruct⁹ sit ⁊ vua fecūdior: Silit ⁊ de oliua ⁊ de alijs hmōi arboribꝫ ꝯtēplamur. Igr̄ etiā eodē mō de hoībꝫ agam⁹. discuciētes, q̄ āt vbi sit v̄a hois vt⁹. Et tūc ledi eū putem⁹: cū ī ip̄a fuerit les⁹. q̄ ē igit

virtus hoīs? Nō sūt diuicie. ne timeas paup̄tatē.
Nec sanitas corporis. ne lāgorē metuas. Nec fa-
ma. ne te existiātio hūana: ne te forte hoīꝫ male-
dicta p̄terreāt. Nec vita hec coīs. ne forte timeas
mortē. Nec libertas. ne seruitutē phorrescas. Sꝫ
q̄ ē v̄tꝰ aī: recte sētire de deo. recte iter hoīes agē
Illa ei oīa q̄ supra diximꝰ auferri ab hoīe possūt
etiā si noluit. Hec v̄o si hēat: auferre ab eo nullus
oīno nec ip̄e diabolus pōt nisi ip̄e ea q̄ possidet ꝓ
dat. Sciebat hūc rerꝫ ordinē diabolus. ⁊ ideo cū
expetisset beatū Job oēꝫ substātiā eius p̄ditā de-
dit. Nō vt eū pauperē faceret. sꝫ vt ꝑ ijs dolēs ali
quē ipiū sermonē ꝓferret i deū. ꝓpterea deniqꝫ
et oē corpꝰ eiꝰ afflixit. nō vt faceret eū egrū. i quo
nihil ledebat. sꝫ vt p̄ egritudis cruciatū (si forte ꝯ
stātia eiꝰ fatigari potuisset) aī virtute nudaretur.
Ob h̄ eī nūerosa orbitate p̄cussit. ob h̄ ⁊ corpꝰ eiꝰ
tormētis grauioribꝰ q̄ꝫ si carnifices adhibuisset a
flixit. Nō eī ita tortores vngūis latera sulcarēt: vt
ille a v̄mibꝰ fodit. Ob h̄ inq̄ꝫ hec oīa vt male aliq̄d
de diuinitate sētiret. ob h̄ eciā aīci q̄ ad cōsolādū
venerāt. instigātur ad exacerbādū. Aiūt enī. nō-
dū digne scōꝫ ea que peccasti flagellaris. et m̄lta
alia hmōi incusantes eū loquuntur. Ille aūt v̄rbe
extorris et domo facultatibꝰ simƚ ⁊ affectibꝰ nu-
datus sterquiliniū ꝓ domo ꝓ stramētis humū fi
mū pro indumētis habet. Sꝫ in his omibus non

solũ non leditur iob. verũ ⁊ clarior per hec ⁊ magnificentior redditur. cũ enim cunctis eum facultatibus atq; ipsius sanitate corporis spoliasset: immensas virtutũ diuicias per paciētiã cõgregauit Neq; enī tante fiducie apud deũ erat iob anteq̃ in hoc agone desudaret. Quid si iste qui tãta perpessus est: ⁊ ab eo perpessus, qui omēs hoīes nequicia et crudelitate precellit: ledi ī aī virtute: nõ potuit: quis erit iã cuius videat digna causatio: cũ dicit. ille me lesit. ille nocuit. ille īpediuit. Si enī diabolus, qui oī malitia repletus ē. cõiīictis vniuersis viribus suis atq; oībus telis armisq; vel ī domũ iusti vel ī corp⁹ ei⁹ directis, ledē oīno ñ potuit. s; magis eũ (vt dixi) glosũ et spectabilē reddidit: quomodo digne quis vllũ hoīem culpabit: q̃ ab eo ledi quiuerit aut noceri. Quid ergo adã inquies non est lesus a diabolo. et non est supplantatus atq; eiectus de paradiso Non diabolus eũ sed sua ignauia lesit. dũ in obseruãtia mãdati nõ vigilauit. Nã hic qui tot machinis aduersus beatũ iob, totq; fraudibus pugnauit armatus: nec tñ valuit eũ superare: quomodo vllis borũ in adam portētis decipere eũ potuisset: nisi per ignauiam suã semetips; spõte pdidisset. S; dicis. quid ergo q̄ calũnijs circũuentus pscribit: ⁊ amittit vniuersã substãciã suã nõ est lesus. cũ priuatus paternis bonis vltima in egestate cruciatur. Nõ. imo vero

non solum lesus nō est: sed et lucri aliq̄d capiet/ si vigilauerit. Quid enī dic michi/ ap̄los xp̄s penuria rerū corporaliū lesit: nōne in fame et siti ⁊ nuditate degebant: et pro his clari magis ac manifici habebantur: atq̧ ingētem per hoc fiduciam quesierunt apud deum. Quid autem et lazarum nōne egritudo et vulnera et egestas vltima ad beatitudinē duxit: et afflictio huius mūdi coronas ei in eternum parauit. Quid vero ioseph: nonne quod opprobrijs domi/ et peregre repletus est/ eousq̧ vt adulter putaretur: ⁊ q̄ seruituti subiectus ē/ parentibus et domo extorris effectus: nōne ob hec singl'a ī admiratione ē oībus apud homines et in magna gl'a apud deū: Sed qui de exilijs ⁊ paupertate ⁊ opprobrijs illatis loquor: ⁊ q̄ ī seruitutem redacti sint mirabiles viri: Mors ip̄a dic mihi q̄d nocuit iustissimo illi abel, ⁊ mors acerba ⁊ amara parricidio illata. Nōne ob hoc in orbe terrarū canit̄ ⁊ celebratur abel. Vides quo mō āplius ostendit nr̄a hec etiā eo q̄ꝺ ꝓmisit orō. Nō solū enī hoc aperuit q̄ꝺ ꝓposuimus. quia nullus leditur ab alio. sed et q̄ lucra maxima capiāt sc̄tī hoīes: in ijs quibus videntur affligi.

Cōsolatur hoīem in singl'is aduersitatibus: paupertate. īfamia. exilio. egritudine, carcere ac morte.

ur ḡ ais pene et supplicia/ cur gehēna/ quā

ob causā iniurie tā multe: si nēo ledit. ꝛ ledit̄ neō Noli confundere ꝛ permiscere sermonē. neq̧ eī diximus: q꞉ nemo ledit. sed quia nemo leditur ab alio. Et quomodo inquis istud erit: si ledunt aliq̄ vt nēo ledat̄: ita vt iā ostēdimus. Nā et ioseph lesert fratres sui. ꝛ īique egerūt ī eū. sꝫ ipe lesus nō est. ꝛ in abel īique egit cayn. Insidiat⁹ ē ei ei sꝫ ipse nō ē lesus. nec mali aliq̄d passus. ob hoc enim pene ꝛ supplicia. Nō enī paciencia et virt⁹ eoꝝ q̄ paciūtur illoꝝ crimē abstulit, q̄ ꝓprio ꝓposito iniuriā ꝓximis irrogarit Quāuis eī illi clariores effecti sint ꝑ toleranciā: nō tn̄ ipsi scelere eximūtur per ꝓpositi sui malitiā. Et ideo illos virtus aī extollit ad gloriā. istos malitia aī demergit ad penam. Merito igitur a iusto iudice deo illis quidē qui ꝯstāter philosophati sūt. et ad palmā victorie puenerūt regnū paratur. Jis aūt qui in nequicia ꝓpositi ꝑdurarūt, gehēna deputatur. Propter qđ si ablate tibi sūt facl'tates tue. dic nudus exiui de vētre matris mee. nudus ꝛ hinc abscedā. Adde ꝛ illud apl'icū nichil intulimus in hūc mundū. nec auferre q̄cq̄ possumus. Audisti te male, dictis infamari apō hoīes, ꝛ cōtumelijs onerari. Recordare et añ oc'los pone verba dn̄i q̄bus ait. Ue vobis cū bene de vobis dixerint hoīes. Iterū gaudete ꝛ exultate: cū eiecerint nomē vestrū tāq̄ malum apud hoīes. Expulsus es patria ꝛ domo, re

Iniuria

cordare qz non habemus hic patriã manẽtẽ. sed futurã inquirimus. Quid te ergo putas patriã ꝑdidisse: qui in tota terra peregrinus es. Si egritudinem incurristi grauissimã: vtere apostoli sermone quo ait. Nã si is qui foris est homo noster corrũpit: ꝗ intus ẽ renouat de die in diẽ. In carcere cõclusus es et mors crudelis iminet ꝛ intẽtat. Adhuc ãte oclos iohãnẽ i carcere ceruicib9 cesũ: ꝛ tãti ꝓphete caput saltatrici puelle ĩ mercedẽ libidinis datũ. Hec igitur singl'a cũ iferũt i iuste: tu nõ cõsideres eoꝝ ꝗ iferũt iniuriã. sz eorũ que pro his retribuẽt gl'az. Nõ solũ eni peccatis absoluit qui hec patitur/ sz et iusticias acquirit. Tãtũ ẽ/ vt fides eoꝝ cõstãciaqꝫ nõ deficiat: Cum ergo neqꝫ dãna facultatũ/ neqꝫ calũnie/ neqꝫ opꝓbria/ neqꝫ exilia/ neqꝫ egritudies ꝛ cruciatus/ neqꝫ ipsa mors ꝗ videtoĩz hoꝝ eẽ grauiorũ ledat quiimo iuuet clarioresqꝫ reddat: vñ iã probabis ledi aliquẽ posse. cũ ex his oĩbus non ledatur.

Illi soli ledũtur qui ledũt. ꝛ nosmetipos vel blasphemia ledim9.

Trũ eni. ꝛ amplius adhuc aliqd assignare tẽtabo. qz illi soli ledũt ꝗ ledũt. ꝛ nulli alij nocet noxa/ quã ceteris ĩferũt/ nisi ipsis ꝗ ĩferũt Quid eni (dic mihi) ĩfelicius erit ꝙ cayn. Mors eni que manibus eius fratri illata ẽ: illũ quidem reddidit. iustũ per scl'a. illũ vero qui ĩtulit haberi

fecit per scla parricidā. Quid etiā herodiade mi
serius. que caput iohānis exhiberi sibi desidera
uit in disco. vt suū caput perpetuis gehenne igni
bus flāmisqꝫ demergeret Quid etiā ipo diabolo
deterius: qui neqcia sua ita clarū reddidit iob: vt
ꝙto illi glā: tāto huic cresceret pena. Uides quo
mō ꝛ in his plus m'lto ꝙ polliciti fueramus ondi
tur. Claruit eī/ nō solū neminē ledi ab iis qui in-
iurias inferūt: ſꝫ illos tantūmō ledi ꝛ male pati a
qbus irrogātur iiurie Omīqdē diuicie/ neqꝫ liber
tas/ neqꝫ sanitas/ neqꝫ alia hmōi ꝗ memorauim⁹
ꝓprie bona hois sūt. ſꝫ sola virtus aī Et ideo (cū
erga ea que extrinsecus sūt dānū aut amissio/ aut
afflictio vlla supuenit) nō leditur hō. q2 omē eius
bonū in aī virtute cōsistit. Quid ergo ais: si ī ipsa
quis aī virtute philosophatur, et ledit Nequaqꝫ.
in his enī si leditur: nō ab alio ledit ſꝫ a semetipo
Qūo a semetipo quis leditur: Si qn verberatus
ab aliquo vel facultatibus spoliatus/ aut ab alio
quolibet mō afflictus: blasphemū ꝛ impiū ex ore
suo protulerit verbum lesus in hoc et valde lesus
est. non tn̄ ab alio: sed a semetipso: per impacien-
tiam scilicet suam. Intuere etiam (sicut ꝛ supius
diximus) quanta perpessus est Job. non ab hoīe
aliquo. sed ab eo qui omni homine sceleratior est
si ille immanis et cruentus tot machinis tot frau
dibus adhibitis totqꝫ suppliciis n̄ potuit cogere

vt peccaret Job/vel labijs vel blasphemijs suis ante om̄ni: etiā cū legem dei neqȝ accepisset Job. neqȝ redēptionem iesu xp̄i aut resurrectionis e= ius fuisset gratiam cōsecutus: quanto magis: tu his oībus mūitus: si vis et ex fide auxiliū dei im= plores nō potes superari. vide paulū q̄ta passus ē q̄ etiā enūerare difficile ē. carceres vīcl'a. vbera. flagella. supplicia. a iudeis lapidat̄. virgis cedit̄. p̄cipitat̄ latrones īcurrit. ab īimicis. a fratribus iniurias p̄fert/intus timores/foris pugnas patit̄ famē/nuditatē/calūniam/insidias/tribulationes bestias tolerat. et (quid opus ē m̄lta dicere) quo tidie moritur. Et t̄n in his oībus non solū nichil blasphemū ex ore suo p̄fert/īȝ et gaudet ⁊ gl'at. atqȝ exultās dicit. gaudeo in passionibus meis. et iterū. nō solū autem sed ⁊ gloriamur ī tribula= ciōibus. Si ergo hic tāta paciēs gaudebat ⁊ gl'a batur: que erit venia/que excusatio ijs qui p̄ par uis īiuriis verberibus/āt q̄ libuscūqȝ tribl'acōibȝ que vtiqȝ lōge illis inferiores sunt blasphemātur

Per facultatū p̄dicionē elemosynā faciendi facultas non perditur.

ed aliter (inquis) ledor. si enim nō blasphe mauero: facultates mee auferūt̄. ⁊ ero iā ī uitilis ad miāȝ faciendam. Occasiones sūt iste. et nō bone. Si tibi op̄a mīe cordi sint et elemosyne audi/paupertas nō impedit animum misericor=

dē. q̄uis paup̄ sis: erūt tibi duo minuta/ que cum obtuleris: sup̄ oēm diuitē cēsū reputabūtur tibi Sit tibi manus plena farine q̄ sufficiat ad pascendū ꝓphetā. q̄ si defuerit etiā hec nūq̄ defuerit tibi calix aque frigide. ex q̄b⁹ oēs diuicias effusas ꝑ mīa superabis. mētē naq̄ʒ misericordē de⁹ requirit. nō pecunie quātitatē. Uides ergo quia nec in hoc dānū passus es: q̄ perdideris facultates quī imo ⁊ lucri plurimū facis. nā coronas imortalitatis quas alij ml̄ta largiēdo mercātur: tu duobus minutus (vt diximus) āt precio aque frigide cōparasti. Hec quidē ijs q̄ veritati studēt ⁊ salutis sue curā gerūt maīfeste euidēterq̄ʒ patuerūt. Apō eos autem qui voluptatis vinculis alligati sunt: ⁊ quos optinet libido captiuos: quibuiq̄ʒ omnis vita in luxurijs teritur: superflua videntur hec et inepta. Qñquidem summa auiditate amplectuntur vmbras. et stringunt ventos. hec enim q̄ eis videntur carnis et seculi bona: e manibus eorū tanq̄ ventus ⁊ vmbra effugiunt et labuntur.

Uite huius turpitudinem declarat ac miseriam.

Et ideo (si videtur) aperiamus etiā ipi īteriores eorū causas. et imagine hac qua decipiūtur ablata: ipsā eis interiorē īpure huius ⁊ īmūde meretricis quā cōplectūt faciē reuelemus Meretricem naq̄ʒ ego appello vitam hāc que in

delicijs ꝛ affluētia diuiciaꝝ huius sclī potēcia ac voluptate trāsfiguratur ꝛ non solū meretricē eā noīo/sꝫ et turpissimam atqꝫ obsenissimā meretricem. Cuius facies feda/horrenda/aspera/amara crudelis. Et in hoc maxime est in quo sine venia habēdi sūt cūcti quos decipit Qui cū tam turpis sit vultus eius/ et ferus/ tā barbarus ac truculentus: multi tn̄ ab eo capiūtur. Et cū videant apud eā cruenta omīa/periculis/mortibus/precipitijs plena: cūqꝫ stipari eā cernāt sodalibus pessimis. cōtumelijs/opprobrijs/liuore/īuidia/insidiis/criminatōibus ꝛ piculosissimis curis: metu iugi/tremore frequēti. ꝛ mille alijs hmōi infaustis cōsortibus velut anguiū corona circūdari: fructū vero in his nullū aliū esse/ nisi interitū et perniciē penāqꝫ perpetuā: expetitur tamen a pluribus. et amabilis habetur atqꝫ exoptabl'is Tāta nāqꝫ ē eorū qui decipiūtur stoliditas: vt cū eos ratio nulla ab h̄ interitu reuocet: ne euidētia quidē īdesinanter pereūtiū exēpla deterreant. Non ego stolidiores mlto q̄ paruulos iudicē/quos puerilis lud⁹ vbi circulus voluitur āt turbo verberibus agitat̄ et lōgis porticibus p curua spacia rotatur ita ītētos ꝛ inhiantes puerilis animus tenet: vt ab illis auocari nullatenus q̄āt ignorātes penitus per etatis fragilitatē: nichil ī illo ludo vtilitatis/nichil perfecti operis hēri. sꝫ ꝓ illis satisfacit etas īma

tura. Isti vero quid habebūt excusationis: qui in etate perfecta puerilē imo et puerili imbecilliorē sentenciā tenēt.

De vano appetitu diuiciarū.

Ur enim (queso tibi) videntur appetende diuicie Hic namq3 incipiendō puto. quia in quid et sanitati et vite et fame et patrie et propinquis et amicis et omnibus omnino que sunt, cōmodiores esse eas oībus visū est. et ista sententia non solū terra mariq3 seruatur. s3 vsq3 ad nubes iā ipas ascendit ac sydera. Noui et ego, q non tā sententia ista q flāma ē, que totū vastat orbē terrarū. et qui restringuat, quidē nullus est. sed qui accendat vero magis magisq3 inflāmet. Oēs enī fauēt huic malo. nō solū illi qui ab eo capti sūt, s3 et qui nondū illuc videntur ingressi. vt vnū quēq3 hoīm videas seu vir sit ille seu femina, seruus, liber, diues, pauper, pro viribus suis incēdio huic materiā atq3 onera cōportant et die ac nocte in eius ministerij s vigilāt. Quera aūt dico, non ligni vel feni (nō enim talis ē flāma que ista cōsumat) sed aīe sue 7 corporis iniqua et iniusta opera deferunt. his enī accenditur ignis iste et his pascit. Nā et ipi diuites (etiam si totum orbem possibile esset possideri a singulis) adhuc desiderio eius arderēt. Pauperes vero (dū cupiūt diuitibus exequari) insanabilē rabiem paciuntur. Insaniūt fu

riūt. ⁊ idē morbus diuersos singlis generat lāgo res: Jntantū amor pecunie oēm aiām fatigat: vt neq3 aiciciarū neq3 ꝓpinquitatis interō etiā nec cōiugis aut filioꝝ amori det locū. q̄bus affectib3 inter hoīes nihil p̄fertur. Amor tn̄ pecunie oīa hec humi deicit. ⁊ pedib3 cōculcat: Jta velut fera quedā ⁊ crudelis dn̄a oī3 corda possidet. ⁊ tiran= nica dn̄atōe deuixit / seuit vt barbarus fertur cru deliter vt tyrānus. debacat̄ ipudēter vt meretrix nusq̄ miseretur. nusq̄ pudet. adest vbiq3 dura / v= biq3 terribilis. dira. iclemēs. īpia. truculenta. Et cū lupis ⁊ vrsis ac leonibus feroci⁹ seuiat: suauis tn̄ hoīb3 videt̄ et amabilis. Et quid dico suauior melle ipō ⁊ fauo dulcior. Cūq3 his ⁊ q̄ eā deside= rāt ⁊ exoptāt gl'adios acuit: quotidie foueas ⁊ p̄ cipicia parat: scopulisq3 eos mille ⁊ mille naufra gijs illudit: tn̄ ab eis desiderat̄ ⁊ q̄rit̄. atq3 p̄ inūe ras mortes suas letāt̄: se aliq̄n ad eius saltē ianu am p̄uenisse. volutari nāq3 ī ceno ei⁹ tāq̄ sues de lectāt̄: ⁊ vt cātari stercus ei⁹ euoluere Tali quodmodo oēs q̄ auaricie huic manus dederūt īfelici ores ⁊ turpiores istis etiā īmūdissimis aīalibus fi ūt. Et hec ē maior hui⁹ rei īfelicitas / q̄ tāto ma= gis ī his sordib3 volutāt̄ q̄to maiorē ex his capiūt voluptatē Jdq3 nō rei natura s3 volūtatis vicio pa ciūt̄ Qūo igr̄ sanabim⁹ mētes hm̄oi ceno ac lāgo rib⁹ occupatas. si vellēt nobis aurē paululū ꝯmoda

re:atq̄ aīos ad audiēdū dare: et suscipe q̄ dicūt. Irracōabīlia neq̄ illa q̄ diximꝰ ⁊ muta aīalia q̄ se ī hmōi sordibꝫ volutāt trāsferre ab illis nō possūt vt pote ītellectu ⁊ rōe carētia Nobis vero sermo nūc ad hoīes hēt. qbꝫ ītellectꝰ ⁊ rō diuino muēre data sūt. Tātū ē vt audire velit. facile ⁊ absq̄ mľ to labore de ceni huiꝰ fetore et īdignitate ster co ris poterunt liberari. Age ergo nūc q̄si ad hoīes loquētes. pcūtemur ab his: cur expetēde videāt diuitie. respondebūt sine dubio ꝓpter voluptatē p̄iovite ⁊ delicias corporis tū ꝓpt honorē q̄ hē t ivita/ atq̄ officia q̄ ab hoībꝫ diuiciaꝝ ꝯtēplatōe deferūt. ⁊ ꝓ eo ꝙ pōt se facile vlcisci q̄ diues ē/ in eos q̄ īiuriā īferre tēptauerīt. ⁊ vt tiōr sit ceteris puto ꝙ al's excepti his cās n̄ hēas voluptati dico honoris. officioꝝ/ timoris/ vlcionis. Nā neq̄ sa pientiorē/ neq̄ tēperanciorē neq̄ clementiorem neq̄ prudētiorē diuicie facere hoīeꝫ possūt. Non benignū/ non placidū reddunt: non deniq̄ iracū dū aliqñ in mansuetū cōmutarūt. nec incontinē tē continētiā: nec voluptuosū sobrietatem: nec in verecūdū verecundiā docuerūt. neq̄ aliud aliqñ virtutis genus aīe per diuicias acquisitū est. ꝙ si virtutibus aī nichil conferūt/ nec meliorē homi nem scōꝫ virtutis titulum reddūt: dic queso quā ob causā expetēde videnť diuicie: imo vero nō so lū nihil virtutis aīo cōferunt/ sed et si partum ali

quid aut reconditū inuenerint subruūt. et e contrario vicia p virtutibus introducūt. ipaꝝ enī sequela ē luxuria. ira. intēperās furoꝛ īiustus. arrogācia. supbia oīsqꝫ irracionabilis mot⁹. sꝫ de his suis locis reseruem⁹. Qñquidē nō libēter q̇ hmōi egritudīe īnexi sūt: sermonē de virtutib⁹ ac viciis audiūt. ptes enī luxurie agūt. et nil aduersus eā paciūtur audire. Hic igitur interim sermo moueatur. si est oīno ī diuicijs aliquid quod delectare possit. aut si est in eis aliquid honoris.

De mensarū affluentia. et conuiuijs mediocribus. quid est voluptas.

Incipiamus itaqꝫ (si videtur) a conuiuijs et affluētia mensarū In his enim diuiciarum magnificentia predicatur. Conferamus mensam diuitis et mediocris. et discutiamus vtrosqꝫ conuiuas. qui magis queso sunt qui puram veramqꝫ mense capiūt volutarē. Illi nāqꝫ tota die attritis et lacessētibus cubitis recūbūt. et cenas prādijs iungunt. quiqꝫ ventris distētione rumpūtur. atqꝫ oppressione ciboꝝ suorum premūtur. In quorū corpore vini inundatione velut naufragij q̇busdē fluctibꝫ obruta aīa necatur. vbi neqꝫ oculus/ neqꝫ lingua/ neqꝫ pes proprijs deseruit officijs. sꝫ oīa mēbra corporis vini vinculis iacēt vincta grauius q̄ cathenis. vbi non sopor eis ad quietem datur.

neq̧ ad salubritatē cedit, sꝫ exterriti sõnijs insanientibus ⁊ furētibꝫ deteriores sūt. ⁊ quasi sponte demones supducāt aīe sue: risus ⁊ spectaculū oībꝫ corā ipis famulis suis fiunt. Nihil agnoscūt eoꝝ que vident, nichil sēciūt, nihil norunt, dicere aliq̄d ⁊ audire nō possunt, sꝫ latera fedissima portāt de accubitis ad lectos. In talib⁹ cōuiuijs magis ne voluptas ē an in illis vbi cibus potusq̧ tātus ē q̄tū famen depellat ac siti: Huc modū vite natura docuit, illū corruptela libidinis iuenit. In deo deniq̧ ī h̄ etiā sanitas adest. ⁊ ratio pmanet. ⁊ honestas cū sobrietate pdurat. Nec grauatum corpus atq̧ oppressū leuat de cōuiuio, sꝫ adiutū poci⁹ atq̧ auctū viribꝫ totaq̧ alacritate subnixū q̧ si tibi paꝝ videt̄ fidei habere sermo nr̄. vtrorū q̧ corpora animosq̧ cōsidera, ⁊ iuuenies illa magis robusta/ valida ac succi plēa que medio crib⁹ ac simplicibus aluntur alimonijs. Nec mihi nūc adducas ī mediū si qui forte ex accidēti egritudine aut qualibet debilitate fatigantur. Alia ē ista causa/ et alio in tēpore requirēda. Ji vero qui in delicijs ⁊ luxuria vitā ducunt: resoluta quid corpora/ et oī cera molliora circū ferūt/ atq̧ inuēris infirmitatibꝫ repleta, quibusq̧ ad cumulū malorū podagre tremor et immatura senect⁹ accedit et est eis semper vita cum medicis et medicamentis, sēsus autem ipsi tardi/ graues/ obtusi/ ⁊ quo=

dāmodo iā sepulti nec aliqd voluptatis/ aliquid iocūditatis habent. Quis hec iocūda dicat ⁊ gr̄a qui tn̄ nouerit quid sit iocunditas ⁊ voluptas: A prudētibꝫ ei ita diffinitur. Quia hec sit voluptas Cū quis desiderijs suis fruitur. vbi vero frui desiderijs nō pōt: dū vel egritudo nō sinit vl' sacietas ipsa desiderari nō facit: eaqꝫ onerasci efficit abūdantia: sine dubio etiā voluptas in eis pariter ⁊ iocūditas perit. Deniqꝫ cōsidera egros. qui fastidio purgēt/ qūo q̄uis suaues eis et lauti apponātur cibi: horrori tn̄ magis eos accipiūt q̄ volupta ti. Sic igit̄ cū per abundātiā cupiditas fuerit extincta pariter iocūditas ac voluptas perimit̄. qr nō tā ciboꝝ gr̄a q̄ desiderij gignit satisfatio voluptatē. Vn̄ et sapiēs quis atqꝫ ī hoꝝ disciplīa phi losophari bene sciēs aiebat. Aīa in sacietate posita fauis illudit. ostēdēs eciā ipe: qr voluptas nō in natura (vt diximus) ciborum/ sed in desiderio consistit Propter hoc et ,ppheta mirabilia enarrans que in egipto gesta sunt/ queqꝫ in heremo iter cetera hoc dicit: de petra melle saturauit eos Equidem nusq̄ inuenimus: mel fluxisse de saxo Quid est ergo quod dicit: q̄nquidē post multā itineris fatigationē et laborem sitis aquis frigidis ex saxo fluentibꝫ fruebantur eas mlto cū desiderio hauriebāt. ob ipsū igitur q̄ dulcissime ⁊ desiderabiliter potādi cupiditas explebat̄: aquas il

las mel appellauit. nō q natura aquaꝝ fuerit cō mutata. sꝫ q dulcedo poculi istar mellis si ciētibꝫ et desiderātibꝫ obtineret. Igr̄ cū hec ita sint: nec dubitari a q̄q de his possit: nisi sit aliqs āt ꝯtēcio sissim⁹ āt stultissim⁹: nōne palā ē et ī ꝓpatulo q si pliciorvict⁹ et mēsa mediocris plurimū iocūdita tis hēat et voluptatis? Ecōtrario diuitū mēse ex ecrabiles q̄ꝺ et horrēde ac morboꝝ ꝛ cōtamina tōis plene: et (sicut ait etiā quidā prudētū) in q̄bꝫ molesta sunt ea etiam que delectabilia videntur.

Diuicie honores conferūt ꝛ ābicio nes: devo honore inimicoꝝ vlcionē diuicie mīstrāt. de pauptate. de laza ro, paulo. Juda. concludit neminem nisi a se ipso ledi.

Ed honores inquis cōferunt ꝛ diuicie. ini micorū vlciōes facilius p̄stant. Et ob hoc videtur necessariū eē opus diuiciaꝝ: q̄ꝛ vicijs mi nistrat et ire retribuit effectū. atqꝫ inanes ābicio nū bullas inflat amplius et extollit. in maius q̄ꝺ qꝫ superbie malū tumidius erigit: imo pocius ꝓ his oībꝫ maxime est fugiende diuicie. hoc est eni feras quasī bestias in animis suis homīes spōte collocare et in pectoribus suis nutrire. Et iterū diuicie suadēt. vt honore quodam vero celestiqꝫ careatur. falsum vero hunc veri illius colore solū quadā et simulata imagine fucatum: require ho-

norem nō veritate sȝ noīe. Sicut enim plerumqꝫ meretricis vultus (cū turpis ⁊ fedus ē p natura) lucis ⁊ colorib⁹ pigmētatus: ꝯstituāt ad decipiendos eos q̇ ignorāt q̄ feditas sub velamine fuci illius cōtegatur. Ita ⁊ diuicie faciūt: cū adulacionem volūt honorem videri. Neqꝫ enim voces ille populi p quas iudicibus ac clamat̄ ex veritate ꝓferūt̄. sȝ ipe sūt q̇b⁹ fucat̄ nomē honoris ⁊ depingit̄ Nā si cōsciēcias iterorges acclamantiū tibi: inuenies apōvnūquēqꝫ eorū mille te capitib⁹ accusari Deniqꝫ vbi metus cessauerit potestatis: ⁊ publice pōpe fuerit scena resoluta: tūc videas quāti ob loquētes quāti isilātes. ⁊ ij oēs ex illis sūt q̇ prius acclamabāt et imēsis te laudibȝ attolebāt Hec tu honore dices hec tu diuicijs querenda: Que eciam si sponte adessent: recusanda erant. Plus enim odij q̄ amoris acquirunt. Sed vis tibi vt ostendam honorem verum: Honor verus virtus animi est. hic honor neqꝫ cesaribus prestatur. neqꝫ adulatione queritur neqꝫ pecunia preparatur. nichil fucati in se hȝ. nichil simulati. nichil occulti. huius honoris successor null⁹ ē. accusator nullus. null⁹ igratus. hic honor tp̄ibȝ nō mutat̄. nec tyrānos patit̄. ne tabl̄e picturā metuit aliqn̄ delēdā. sȝ vīdictā iq̄s iimicorū sumere nō possū. hec aūt ē maxima cā et p̄cipua qua execrā de diuitie sūt. et amāda pauptas. Istū eni gladiū

quē dicis aduersū te accuūt. faciūt eni te preuari
catorē mandati illi⁹ qui dicit: michi vindictā. ⁊ ego
retribuam dicit dñs. Vis aūt videre q̄tū mali ha
beat vindicte cupiditas? Mīam dei aufert ab ho
mine. et cōcessam iā grāz infrigit ac reuocat. Scri-
ptū ē eni. q: his qui mltoꝝ talentoꝝ debitor fue-
rat: et veniam p̄catus a dño īpetrauerat: cū con-
uersus ad seruū suū qui ei paꝝ pecunie debebat
id est qui in eum parum aliquid peccauerat: exige
gere in eum cepit vindictam scʒ sumere et ob hoc
(q2 immitis fuit erga indulgēciam serui) ipse de
se sentenciam tulit. vt nō solū cōcessa iam nō frue
retur indulgencia/ sed et tortoribus traderetur.
atq; vniuersam debiti sūmam cum supplicijs pe-
nasq; persolueret. Et ita p vindicte desiderio mu
nus diuine pdidit indulgētie. Pro his (queso te)
vidēt expetēde diuicie. vt tibi facilior via pateat
ad interitū? Nōne p his maxime oportebat eas
velut īimicū grauissimū ⁊ hostē pessimū ⁊ tocius
mali autorem vitari? Sed paupertas inquis diffi
cile negociū est. Interdum eni ⁊ blasphemare co
git hoīes per penuriam. et multa inhonesta et in
digna cōmittere. Non paupertas hec/ sed pusil-
lanimitas facit. Nam ⁊ lazarus fuit paup ⁊ valde
pauper. cuius paupertati etiam addebatur egri-
tudo amarissima/ que ipsam paupertatem redde
ret deteriorem. cum ⁊ vis morbi solacia multa de

poscezet: ꝛ nullū penitꝰ paupꝛtas posset adhibeꝛe horū enī alteꝝ (etiā si solū sit) graue est ꝛ dolori- bꝫ plenū. cū autē simꝉ iungūtur: nec adest q̇ suble uet: itolerabile efficit malū. ignis iextinguibilis. doloꝛ sie remedio. tēpestas plena naufragijs. aīe simꝉ ꝛ coꝛpoꝛis flāma. Erat tn̄ huic beato his oī bꝫ malis aliq̄d ampliꝰ. vicinitas diuitis epulātis luxuriose. ꝛ adhuc magis ac magis eciā īde in eū toꝛmēta cumulabanꝛ: ꝙ et ad ianuā iacebat epu- lantis. vt eū mlꝉto amplius excruciarēt opes in o cl'is posite q̄ ītuebanꝛ ꝙ ille q̄ ꝑ penuriam deeꝛāt Multo ei grauiꝰ affligit aīam: ꝙ cogitur carere bonis que videt: ꝙ ijs egere que non videt. Uerū nec ijs idē flectiꝛ diues crudelis. sed sibi quidem ꝑparari mēsam solitis copijs iubet. exoꝛnari mi nisteria. vina diffundi. choꝛoꝝ exercitus ꝛ alias mistroꝝ cōpositoꝝ turmas duci. ꝛ cantoꝝ statui cateruas. nec in aliquo luxuriam temulanciamqꝫ fraudari. Pauperē igꝛ lazaꝝ dira fames ꝛ ama ra egritudini ira vastabat. Minister vero nullus nec vllū miserie solaciū. ꝛ ex mēsa diuitis q̄ para sitos ꝛ luxuriosos vsqꝫ ad distencionē et crapulā saciabat: ne mice q̄d q̄ ꝓijciunꝛ ad lazaꝝ veniebāt fame piclitantē et tn̄ ita peꝛtulit hanc tam diram tamqꝫ teteꝛrimam paupertatē. vt neqꝫ amaꝝ ser monē/ neqꝫ blasphemum pꝛoferret aut illicitum Sed sicut aurū vehemencius ignitum purius et

sincerius redditur: ita etiã ille passioĩbꝫ ꝛ crucia-
tibꝰ examiatus clarioꝛ efficitur. ꝛ splẽdidioꝛ per
pacienciã reddebaẗ. Et enĩ si vidẽtes tãtũmõ di-
uites quosqꝫ affligũtur huiles: ꝛ tabescũt. ꝛ distẽ
dũẗ inuidia ꝛ vita eis amarioꝛ ipa reddiẗ: etiã si ne
cessarius eis nõ desit cibꝰ. etiã si mediocria videã
tur hẽre misteria. Lazarus q̄ ita erat paup: vt ali
us nullus fuit: ꝛ nõ solũ paup/ sꝫ eger: et qui nul-
lũ oĩno nõ dicã ministrũ/ sꝫ ne sociũ quidẽ habuit: ĩ
medio ciuitatis vt in vltimis agẽs desertis famem
paciẽs oĩꝫ/ sꝫ plus ex abũdãtia vicinitatꝭ esuriẽs.
videbat enĩ diuitẽ rerũ copijs tãq̄ fõtibꝰ ꝛ fluĩbꝰ
redũdantẽ. se vero ab hoĩbꝫ quidẽ refrigeriũ nul-
lũ capientẽ. solis vero canibus iacere miserandũ
Ita enĩ erat egritudine resolutus: vt ne ipos q̄-
dẽ valeret abigẽ. Hic igiẗ (nisi fuisset sũme philo-
sophie qñ hec oĩa tã pacienter et tam fideliter p-
tulisset: vides qm̃ qui seipsum nõ lesit: a nullo po
tuit ledi. Iterabo enim et repetam ꝓpositõnis
mee sermonẽ. Quid ergo dic michi moꝛbus cor-
poꝛis/ quid penuria rerũ oĩm: quid irruentes vl-
ceribus canes quid vicinitas auari diuitis ac sup
bi ledere potuit athlatam dei: ãt in quo ex his oĩ
bus resolutus aut fractus est ab animi virtutibꝫ:
nichil omnino: quĩimo et angustijs rerum magis
solidatus est. et hinc illi corone parate sunt vnde
infelicioꝛ putabatur. ĩde ei palma victoꝛie. Inde

remūeratio eterna: vñ cruciatus m̄ltiplicati sunt et iiurie. fames illa abūdanciā parabat futurorū bonorū egritudo illa vitā recōciliabat eternā. vl-cera illa q̄ canes lābebāt: splēdorē gl'e p angelos mīstrāda referebāt/ inhumani ꝛ crudelis diuitis despectus atq; ad ianuas ei⁹ cōtēptū cubile: p'ris abrahā pijssimos sinus. ꝛ btitudīs ei⁹ ꝯsortia ꝓ-mittebāt. Quid vero ap'ls paulus. Nō enī absur dū puto iterū viri huius facere mencionē. Nōne inuūeris subiect⁹ ē tēptationū ymbribus: Et q̇d ex his oīb; lesus ē: Nūq̇d p h̄ gloriosior fact⁹ est Quid ei fames: q̇d frigus aut nuditas nocuit: q̇d flagella āt vbera: q̇d saxa nocuerūt: q̇d detrimē-ta ī naufragijs: q̇d ī ꝓfūdo maris passus est: nō-ne pmāsit sēper idē paulus ꝛ idē vocatus ap'lus: Et cōtra aūt iudas vnus fuit et ip̄e de duodecim et vocatus ap'ls fuit xp̄i. sed neq; ꝙ vnus ex duo-deci fuit: neq; ꝙ vocatus ap'ls dict⁹ est: prodesse ei quicq̄ potuit/ non habenti animū virtutib; de ditum. Sed paulus quid cū penuria et plagis cu currit cursū qui ducit ad celum. Ille vero cum et prior vocatus esset in apostolatum: ꝛ similiter cū ceteris gratia donat⁹ celestemq; edoctus ph'iam et sacre xp̄i mense venerandiq; sacramenti parti ceps extitisset: habuissetq; donum spiritussancti: ita vt mortuos suscitaret: et leprosos curaret: ac demones effugaret. cumq; de contemptu rerum

secularium fuisset edoctus/ adherens lateribus xpi atque indigencium sibi esset commissa dispensatio: quo auaricia et per hec latens in eo vicium sanaret (erat enim fur) tamen nec sic quidem in melius proficere potuit, cum erga eum tot tantisque prouisionibus dominus vteretur. Sciebat enim xps quod auarus esset iudas, et pro amore pecunie periturus. Et non solum non arguit eum pro hoc vicio/ sed et latentibus medicamentis curare voluit, ipsi committens dispensationem pecunie, vt habens in manibus quod desiderabat: perniciosa passio expleta cupiditate cessaret nec decideret in illam mortis foueam. sed minoribus malis maiora reprimeret. Sic in omnibus qui semetipsum non leserit: ab alio non potest ledi. Et rursum qui semetipsum corrigere et emendare noluerit: et quod in ipso est atque in potestate eius explere: nullus ei extrinsecus proderit. Propterea denique scriptura diuina tamquam in imagine quadam latissima et amplissima veterum vitas et gesta depingit: ab adam vsque ad xpm/ narratione producta, vt tibi ostenderet aliorum lapsus et aliorum coronas et ex vtroque erudiret doceretque te. Quia nisi qui semetipsum leserit ab alio non potest ledi. eciam si omnis contra ipsum coniuret orbis. etiam si permutatio rerum ac temporum fiat. etiam si potentum ac principum furor seuiat. et insidientur omnes/ siue noti siue ignoti/ siue amici siue inimici/ vel dolo vel vi vel fraudibus. Impugnantes. tamen commouere non parum quidem poterunt eum qui con=

stātiam tenet et aī virtutibus vigilat. Sicut ecō-
trario. ignauū et desidē qui semetipsū ꝑdit ac de
icit: et si mille etiā adhibeas medicinas, munimē
ta cōquiras: meliorē facere ⁊ emendare nō pote-
ris. nisi ipe prius qđ in se ē ꝑponat. Hoc est quod
nobis indicat ⁊ illa parabola q̄ de illis scripta est
quoꝝ aliꝰ supra petrā edificauit domū suā. alius
supra arenam. Non vt arenā vel petrā intelliga-
mus. neqꝫ vt edificiū ex lapidibus ⁊ lignis cōside
remus extructū. Neqꝫ vt flumina ⁊ imbres ⁊ ven
tos qui ipingūt in domos illas materiales pute-
mus, sꝫ vt hec itelligamus: vel virtutē aī vel igna-
uiā. vt ex his aduertamus: ꝙ nisi qui seipꝫ leserit
ab alio nō potest ledi. Nō igr̄ pluuia, neqꝫ flumia
cū ipetu descēdētia, neqꝫ vēti validissimi cōmoue
re poterūt domū supra petrā fūdatam. Ex h̄ itel
ligas: qꝛ q̄ se ipsū nō ꝑdiderit: nec a semetipso fu-
erit motus: nulla supueniēs tentacio deicere eū
poterit, aut mouere. Illud vero aliud edificiū fa-
cile subuertitur. non pro tentacionū violentia (a
lioquin et illō aliud edificiū deiecissēt) sꝫ propter
fundamenti id est propositi infirmitatem. Arena
enim est res mobilis et fluens. que sine dubio in-
stabilitatem ⁊ incōstantiam designat animorum.
Nō igitur (vt diximus) lapsus et ruine causa ten
tacionis est: sed instabilitas animi. ⁊ ignauia que
etiā sine tentatione interdū spōte deicitur. sicut

et in illa fabrica que super arenam fũdata est: etiã si flumina vẽtiq; nõ vrgeant: ipa tñ paulatim effluens instabilis arena edificij crepidinem subruit et euertit. Nã arene sponte rũpuntur. Adamas vero nec maleis cesus infringitur.

Probat neiem nisi a seipo ledi p diuturnã dei i iudeos idulgẽtiã, qua tamen nõ infideles fieri nõ potuerunt de tribus pueris in fornace positis.

ta qui a semetipo nõ leditur: etiã si tundat ab alijs nõ potest ledi. Qui vero ai sui ignauia pditur: eciã nullo purgente spõte defluit et resoluitur. Sicut et iudas ille nõ solũ nullo extrĩsecus ipellente delapsus ẽ. sz ecõtrario pluribz adiutus remediis stare nõ potuit. veris de h nõ solũ per singlos gesta. sed etiã per pplos doceamus. Quanta erga iudeoꝝ populũ cura extitit diuine prouidẽcie? Nõne oĩs (vt ita dicã) creatura erga emẽdatõis misteriũ creata ac pparata ẽ? Nõne p ceteris oĩbz hoĩbz noua quedã ac magnifica eis vite sũt instituta tradita? Nõne in medio mari sicut iter aptũ ẽ eis? et in quo ipis fuit salus: ibi inimicis eoꝝ venit interitus Quagragita ãnis i deserto nõ arando neq; seminãdo vixerũt: laborem messis ꝛ aree nescierũt: molẽdi eis ꝛ coquẽdi necessitas nõ fuit. femias quoq; eorũ nulla texendi sollicitudo constrinxit. Mercãdi causa nõ institit

Macellū ꝓ cōparādis carnibꝫ nemo requisiuit.
Sꝫ hec oīa fuit eis verbū dei. et parauit eis mēsā
in deserto laboris ⁊ sudoris expertē Hec enim fuit
natura mānne/ cibus quotidie nouus. ⁊ saporē sui
ꝓ desiderijs vescētiū subministrās Sꝫ indumēta
eoꝝ ⁊ calciamēta: ⁊ ipoꝝ etiā corpoꝝ natura o-
blita ē īfirmitatis sue. oī nāqꝫ illo tēpore neqꝫ in-
dumēta attrita sūt eis. neqꝫ ī eis fuit īfirmās. me
dico nullus īdiguit. medicamēta nemo quesiuit.
Eduxit eni eo īquit ī argēto ⁊ auro: et nō erat in
tribubꝰ eoꝝ īfirmus. sed quasi qui iā reliquissent
mūdū hūc: ⁊ ad aliū meliorē pstāciorēqꝫ trāsissēt:
ita eis cibus et potus absqꝫ labore et sollicitudīe
ex verbo dei pbebatur. Et qd fuit sup oē miracu
lum (ne forte acrior eos radius solis adduxeret)
vmbra nubis per diē tegebātur et cū ipis quocū
qꝫ abijssēt circūferebāt tecta ista celestia. Sꝫ ne
noctē qd tenebre absqꝫ solacio reliquūtur. lāpas
nāqꝫ eis ignis verbo dei accēsa lucebat: q nō solū
illuīandi verū ⁊ itineris ostendēdi ministeriū pbe
bat ī deserto. Quid vero de sequēti dixeri: petra
aqrū fluuios. emittēte: Quid m ltitudīes auiū/ q
dēsitate sui terrā texerūt vniuersā: Nā in egipto
que facta sūt mirabilia qd repetā: qd etiā vtutes
que cōsūmate sūt ī deserto: bella orōibꝫ gesta: et
victorias sola dei īuocatōe quesitas: Nō enim vt
pugnātes/ sed vt choros agentes/ manuū poten-

sione triūphabāt. Illō quo modo narrabo: q(qꝛ egyptū aquis ꝓ se pugnātibꝫ strauerūt) muros iherico ī voce tubarū psalmoꝝ q̄ꝫ deiciūt: ita vt ad uersarijs psallenciū magis chori q̄ exercitus vi= dētur hostiles, ⁊ qui magis misteria putarēt con sūmare q̄ bella. Hec autē cūcta signa ⁊ pꝛodigia nō ob h̄ solū fiebāt: vt vsus pplo tm̄ videretur ex pleri, s;ꝫ vt doctrina agnicionis dei quā moise tra dēte didiscerūt firmi⁹ eis ⁊ tenacius adhereret. Hec eni ōmia voces erāt deū celi ⁊ vniuersitatis dn̄ꝫ pꝛedicantes. Nā ⁊ mare hoc clamabat. cū pe dibꝫ trāsiretur. hoc etiā cū extingueret aduersa= rios. Hoc nili aque ī sanguinē verse, hoc irꝛuptio ranarū p̄dicabat ⁊ exercitus locustarū. Hoc eru ca ⁊ syniphes ⁊ oīa illa q̄ gesta sūt siue in egypto siue in deserto ꝓdigia nūciabant. Manna ipsum et colūna ignis ⁊ cōturni cū m̄ltitudo, atq̄ꝫ omīa illa liber quidē erat eis ⁊ lr̄e que deleri nūq̄ pos= sēt. nec de cōsciencie eorū paginis aboleri: quas legerēt ⁊ haberent sēp in coꝛdibꝫ suis. Et tn̄ post oīa hec tā euidētia diuine v̄tutis īsignia: ⁊ post v= niuersā g̃ra;ꝫ que eis super cūctos moꝛtales data est: infideles extiterūt ⁊ ī grati. Caput nāq̄ꝫ vituli adoꝛauerūt. ⁊ deos quesierunt sibi alios fieri. cū tāte talesq̄ꝫ dei v̄tutes alie adhuc in ocl'is haberē tur. Alie vero recētē ⁊ nup gestā seruarēt ī coꝛde memoꝛiam. At vero niniuitarum populus alieni

gena et barbarus: nullis prius diuine ꝓuidencie beneficijs assuet⁹: nō legibꝫ/nō mirabilibꝫ/nō ꝑceptis vllis āt opibꝫ illuīatus/hoīeꝫ vidit naufragū: vultu ꝑegrinū: nec vnq̄ pri⁹ sibi cognitū: primo stati cōgressū dicentē: adhuc triduo et niniue subuertetur. Et ex istis solis sermoībꝫ ꝯuersi sūt ad timorē dei, abiectisq̄ꝫ cōtinuo priorisvite malis advirtutē se ⁊ iusticiā ꝑ penitētiā cōtulerūt/tā fideli satisffatiōe: vt diuinitus iā ꝓmulgatā sniam reuocarēt. ⁊ vrbē sisterēt nutantē metu excidij iā iāq̄ꝫ ꝑituram. vidit eni deus īquit q: recessit vnusquisq̄ꝫ a via sua pessima. Quomō recessit dic michi: magna erat malitia eoꝝ, īmēsa īiquitas, vulnera insānabilia. hoc eni indicat ꝓpheta cū dicit ascendit malitia eoꝝ vsq̄ꝫ ad celū, ꝑ hec q̄ppe spacia magnitudinem pctōꝝ designās. sꝫ tn̄ tāta hec malitia eorū vsq̄ꝫ ad celū que fuerat extēsa. tribꝫ solis diebus/vno peregrino/ignoto et naufrago hoīe/paucissimis sermoībꝫ cōmonēte/ita extincta est ⁊ deleta: vt tale a deo testimonium mereretur accipere dicente. et vidit deus q: discessit vnusq̄sq̄ꝫ a via sua mala, et penituit a malitia quā dixit vt faceret eis. Uides quomodo qui intentus ē ⁊ vigillat suiq̄ꝫ meminit: nō solū ab hoībus nō potest ledi: sed et imminētem celitus iram repellit. Qui vero semetipsum prodit et ledit: etiam si mille extrinsecus diuinis beneficijs fulciantur: Non ei

sufficiet ad salutē. q̄ neq̄ iudeis tāta mirabilia q̄ ī eos collata sūt ꝓfuerūt. Neq̄ alienigenis q̄ ni chil hoꝝ adepti fuerāt obfuit. Sȝ (qm̄ aīo et pro posito recto semetipos dedert deo) parua occa-sione sūpta plurimū ꝓfecerūt. Et qd̄ cū esset (vt diximus barbari ꝛ alienigene atq̄ ab oī diuina ī stitutōe pegrini. Quid vō de trib3 pueris dicem⁹ in quos tot illata mala v̄tutē tñ aī eoꝝ nequaq̄ le dere āt ifrigere potuerūt. Nōne pueri erāt tenē etatī: ꝛ ī p̄mis statī vite īicijs captiuitatē dñaci-onēq̄ ꝑpessi: exules p̄ria ꝛ domo tēploq̄ extor-res: alienati p̄rijs legib3: auulsi diuinis altarib3/ sacrificijs purificatōib3 solēnib3: et ab ipa etiam psalmi voce detracti: ad pegrina ducūt. ꝛ dñatio nē barbaroꝝ paciūt feris magis bestijs q̄ hoīb3 traditi. nullā paterne doctrīe vocē: nullū ꝓphetī ce cōmemoratiōis sermonē: nulla sacerdotū aut pastoꝝ solatia capiētes. Sic eī ipi dicūt. q̄ nō est in h̄ tp̄e p̄ceps aut ꝓphā, neq̄ dux neq̄ loc⁹ ad sacrificādū ī cōspectu dei ad iuenendā miaȝ Sȝ ꝛ h̄ accessit eis ad difficultatē rerū. vt intra aulam regiā tenerētur. ꝛ esset quasi ī mediū delagus ab ducti: vbi tēpestates ꝛ turbines ꝛ ꝓcelle/ ꝛ imani ū fluctuū ruine: sie gubernatōe sie nautī sie velo et remis nauigaturi pelagus imensū. Et tñ (q̄ e rat īsitamēti eoꝝ diuīa p̄hia: ꝛ p̄ntiū reꝝ sciebāt cōtēptui habēdas esse caducas fragilesq̄ poten-

cias: ac tumidā calcandā esse iactantiā: pennisqꝫ
fidei subnixi volare nouerāt ad celestia (aulā re=
giā velut ergastuli squalorē ducebāt. Et rex q̄dē
iubet eos mēse sue participes fieri mēse illi⁹ afflu
entis / ⁊ tūide īmūdicijs atqꝫ execratōibꝫ plene. sꝫ
ipsis hec abomīationi erāt / nō honori. tāq̄ agni
inter lupos positi videbātur. ꝙ āt moriēdū sibi fa
me ferroqꝫ eēt. āt ex ijs q̄ execrabāt vescendum
Quid ergo faciūt adolescentuli: quid etas īma=
tura: quid captiua cōditio: Nōne dicūt) qꝛ neces
sitas nostra nō latet deū. ꝙ sub tyranno positi su
mus. ꝙ in captiuitate / ꝙ in seruitute retinemur /
nō possum⁹ obsistere crudelibꝫ dn̄is supbisqꝫ vic
toribꝫ. Nichil hoꝝ meditati sūt sꝫ itēderūt aīovs
qꝫ ad mortē venire. tm̄ ne peccarēt in deū. ⁊ face
rēt qđ fieri nō licebat. Erāt igr̄ eis cūcta q̄ extrin
secus sūt aduersa. Neqꝫ eī captiuis ⁊ nudis erāt
pecunie / q̄bꝫ lenire possēt īpantiū ferocitatē. nec
amicitie vlla fiducia. vt pote seruis, neqꝫ multitu
dinē obtinē poterant. tres eī soli erāt. Quid igr̄
faciūt: qđ solū ī ptāte hēre videbant. v̄bis p̄cant
eunuchū / qui sup eos accepat potestatē. sꝫ ⁊ ipm
inueniunt metuentē. et pro salute sua trepidum
ne forte (si poscētibus eis prestare gratiam volu=
isset) caput suum traderet morti. ⁊ ait. timeo ego
dn̄m meum regem. ne forte videat vultus vestros
tristes preceteris pueris et coetaneis v̄ris et con

dānet caput meū ī morte. At illi sapiētibꝫ respō-
sis adimūt ab eo oēm timorē.et prestare grāꝫ su-
adēt. Cūq; ipsi oīa que ī se erāt ⁊ in potestate sua
fecissēt: adest cōtinuo eciā deus: et que in ipō sūt
ipse iā cōplet.ergo solius dei est opus istō.sꝫ inici
ū datū ex ꝓposito.ipi enī posuerūt in corde suo:
ne gustarēt de illicitis cibis Et cū cōstāter ⁊ for
titer custodirēt: affuit eis cōtinuo eciā dei metus
et bonū propositū puerorū ad finē prouocat glo
riosū. Uides igit: qm̄ qui a semetipso nō leditur:
ab alio non potest ledi. Ecce enim in his pueritia
captiuitas/solitudo/seruitus/potestas purgens
imperia dura/metus mortis/vis tyrānica/terror
q; barbarus: vicinus vero non aliquis/ ꝓpiquus
proximus āt ciuis nullus: nulla bonorū monita:
nulla solatia.et horū oīm nullū oīno fuit: qđ eos
leserit: quos propositū et animus proprius non
ledebat Quinimo ⁊ econtrario.cum oībꝫ iis que
supra memorauimus ī patrio adhuc solo positus
ille populus vteretur: prodesse ei tot extrinsecus
admicula nequiuerunt ad animi virtutem. qa cū
propria prodebat ⁊ deiciebat ignauia. Sꝫ interī
pueri nostri primo oīm gloriosū istud obtinuere
certamen.ne contaminarentur cibis immundis.
Et in hoc subacto ⁊ calcato tyranno ad alia pro
ducuntur celsiora et nobiliora certamina. Pro-
ponitur nāq; eis multo durior sceleracior q; illa

priore cōditio. Fornax igni succēditur. barbarice in eos turme ipo tyrāno seuiēte consurgūt. ymo uetur ois fere τ psistit ad decipiēdos pueros na= cio iplacabilis. et dira cōsurgit musica diuersaq3 paratur. nonoq3 crudelitatis īuento music{ ignis et flāma cōiūgitur penarū mine terrorq3 mortis cūvoluptate miscetur. Et tū qm̄ semetipsos non produt. s3 qd in sua potestate est exequūtur et pa gūt. ledi a nullo alio potuerūt. Quīimo τ clario res ex hoc reddūtur. coronasq3 nunc nobiliores sumūt/mltoq3 dudū. Uixit quidē eos malignior rex. et misit in fornacē ignis. s3 ledere nichil potu it. imo τ magnifice pfuit. Maiorē nāq3 eis glām tyrānica crudelitas acquisiuit. in medio ei forna cis positi: et barbarico ī eos incēdio plusq3 flāma fornacis ardēte: clarissimā magnificāq3 de hoste sūpserūtvictoriā. Et tres pueri captiui totā gētē cū rege pariter miraculi magnificētia duxere ca ptiuos. quorū glā sclis omib3 canitur et canetur. Sic igr: qui sibi ipi nō nouerit: alius ei nocere nō poterit: Nō eni cessabo freq3cius pfessionis mee titulū recēsere. Si enim (vt supra diximus) neq3 captiuitas/ neq3 seruit9/neq3 solitudo/ neq3 pāe amissio τ primorū/neq3 metus mort{ /neq3 īcēdi a/neq3 exercit9/neq3 tyrān9 crudelissim9 tres pu eros. tenere adhuc etat{ captiuos/seruos/pegri nos ledere nō potuit āt deicere: qd est quo possit

aliqñ aīvirtus infringi? Sꝫ dic deus affuit. et ipe eos de incēdio liberauit. Et tu qđ (si facias oīa q̄ in te sūt) sperare debes (et ea q̄ a deo sūt) aderit nāqꝫ ꝛ tibi: si ꝛ tu ipi prius nō defuer tibi. Uerū= tñ ego pueros istos nō propter h̄ admiror ꝛ btōs dico: qꝛ ignis incēdia calcauerūt illesi. sꝫ qꝛ ꝓ pa= triis legibꝫ vinciri voluerūt. et in fornacē mitti at= qꝫ ignibus tradi. In hoc est eoꝝ virtus ac meritū Stati nāqꝫ vt de igne eiecti sunt: corone eis necti ceperunt: ex illis sine dubio verbis/ quibꝫ cū omī fiducia et libertate respōderūt regi dicētes. non opus hēmus de h̄ verbo respōdere tibi. ē ei deus nr̄ in celis/ cui nos seruimus. qui potest liberare nos de camino ignis ardēt. ꝛ de manibꝫ rex libe rabit nos Quod etiam ignotū tibi non sit rex: qꝛ diis tuis nō seruiemus. ꝛ imaginē aureā quā sta= tuisti nō adorabimus. Ex illis verbis iā coronati sūt. ꝛ in hac cōfessiōe victorie sue palmā ceperūt. in h̄ fuit cursus eoꝝ quē in cōfessiōis martyrio ꝯ sūmauerūt. qꝛ vo corpora eoꝝ tradita sibi ignis e rubuit. ꝛ vincla dissoluit: atqꝫ oblitus nature sue ī medio fornac exhibuit eis celestis ror refrigeri a h̄ iā celestis grē dei fuit. qui voluit per magnifi= cētiā mirabiliū notā facere potēciā suā. Illi vero in cōfessiōe sua/ et fidei constantia coronati sūt. ꝛ martyrii sui glīaꝫ ꝯsecuti. Quid tu ad hec dicere poteris: eciā si patria expulsus es. ꝛ isti etiā. si in

captiuitatem ductus es: ꝛ barbaris dn̄is seruisti
hoc istis accidit. sic solacio/sic doctrina/sine duc
tore ac ꝯmonitore vixisti. et istis cūcta hec defue-
rūt. victus ꝛ sectus es et ad mortē ductus. ꝛ isti.
sꝫ ꝑ hec oīa trāsducti ex vno quoqꝫ eoꝝ clariores
nobilioresqꝫ digressi sūt. Et iudei q̇ꝺ hn̄tes tēplū
et sacrificia ꝛ arcā testamēti cherubin quoqꝫ ꝛ ꝓ
piciatoriū ꝛ oīa illa q̇bꝰ quotidiana sacrificia ꝯsū
mabāt: hn̄tes eciā ꝓphetas/alios defunctos/ali
os adhuc supstites/q̄ eos ꝛ de p̄ntibꝫ actibꝫ īfor-
marēt: ꝛ de ātiq̇s dei bn̄ficijs ꝯmouerēt: q̄ ī egyp
to fecerat/cū eis: q̄ ī deserto: q̄ etiā cū terrā re ꝓ-
missiōis īgressi sūt: ꝛ ī his oībꝫ nō solū nichil ꝓfe
cerūt/sꝫ ꝛ ī ipo tēplo ad īsignia p̄uaricatōis sue y
dola collocarūt. filios suos ꝛ filias eis sub arbo-
ribꝫ īmolātes. etiā et ī mōtibꝫ ꝓphana sacrificia
cōsūmātes. Hi vero ī terra barbarica. ī hostili so
lo/sub tirannica ptāte positi/ flāmis ꝛ mortibus
traditi n̄ solū nihil lēdūt. sꝫ ꝛ maiorē gl'aꝫ capiūt.

Libelli Conclusio

Ec ergo scientes ꝛ horū similia colligētes
de diuinis scripturis m'lta similia inueniēt
qui req̄rent exempla. Quibus agnoscāt alios q̇-
dem sine difficultate vlla temporū et necessitate
cāꝝ/nulla vi/nulla tyrānide cogēte collapsos. et
alios his hoībꝰ aduersātibꝫ sibi nec leuiī q̇ꝺla vtu
tis ꝓposito fuisse ꝯmotos/ īdubitata snīa tenere

debemus. q̄ si quis leditur (eadem namq̄ que in principijs proposuimus etiā ī fine firmabimus) si quis inq̄ leditur: a semet ipso leditur. Nec ab vllo alio. eciam si innumeri sunt qui noceant. Et si omnes qui terram et mare inhabitant coueniāt ad ledendum: nocere nequaq̄ possunt ei qui a semetipso non leditur. Finis huius operis.

